

ВІК ДОСЯГНЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ЗРІЛОСТІ ТЕЛИЦЯМИ ЗА РІЗНИХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРИЙОМІВ ВИРОЩУВАННЯ

О. О. ГУСЯТИНСЬКА

Одеський державний аграрний університет

Вивчено вік досягнення господарської зрілості телицями української червоної молочної породи при використанні різних технологічних прийомів вирощування їх в молочний період. Встановлено, що телички, яких вирощували з використанням замітника незбираного молока (ЗНМ) та за раннього привчання до поїдання концентрованих кормів в молочний період, мали вищу інтенсивність росту порівняно з ровесницями, вирощеними за традиційною технологією та досягли господарської зрілості в 15-16-місячному віці, що в свою чергу скоротило витрати на їх вирощування. Так, при використанні ЗНМ із розрахунку на 1 голову відповідно на 114,40 грн, а за використання раннього привчання телят до концентрованих кормів відповідно на 92,18 грн.

Ключові слова: телиці, замітник незбираного молока, вік, господарська зрілість, жива маса, концентровані корми.

Вступ. Показники відтворення поголів'я худоби протягом останніх років мали тенденцію до зниження, і в першу чергу це стосувалося отримання приплоду від кожної корови. Це обумовлено насамперед низькими фізіологічними показниками розвитку ремонтних телиць [1]. У більшості молочних господарств не впроваджено сучасну технологію відбору і вирощування телиць, яка забезпечує їх осіменіння у віці 16–18 місяців при масі тіла 350–380 кг і висоті в холці 128–132 см [6].

Всебічний аналіз процесу відтворення у провідних племінних господарствах виявив, що з економічної та біологічної точок зору оптимальними для функції розмноження корів є наступні показники: вік першого осіменіння телиць 14–16 місяців; тривалість міжотельного періоду корів 365 днів (більш тривалий інтервал допустимо для корів з продуктивністю, що перевищує середній рівень надою по стаду) [2]. Хоча Ф.Ф. Ейснер [5] запевняє, що у перспективі в молочному скотарстві у нашій державі буде застосовуватися осіменіння телиць у віці 14–15 місяців, але перехід до такої системи відтворення повинен бути обережним і обов'язково на основі покращення умов вирощування молодняка.

Висока економічна ефективність використання корів, яких вперше осіменяли в більш ранньому віці, досягається в основному за рахунок скорочення часу непродуктивного утримання телиць до їх осіменіння. Це сприяє зниженню витрат на вирощування.

У молочний період вирощування важливо якомога раніше привчати телиць до рослинних та концентрованих кормів, що сприяє кращому розвитку у них травної системи. Раннє привчання до споживання концентрованих кормів сприяє розвитку рубця і дає можливість раніше припинити випоювання телят молоком [4].

За нормальних умов вирощування телиці у 12-місячному віці досягають 50 % живої маси і 85 % висоти в холці дорослих корів, у 15-місячному віці – відповідно 60 % і 90 % [3]. Для підвищення інтенсивності росту молодняка та зменшення затрат на його вирощування часто використовують замітники незбираного молока.

Метою досліджень було встановлення віку досягнення телицями господарської зрілості при використанні різних технологічних прийомів вирощування їх в молочний період.

Для досягнення поставленої мети перед нами були поставлені наступні завдання: вивчити динаміку живої маси телиць та встановити вік досягнення телицями господарської зрілості за різних технологічних прийомів вирощування.

Матеріал і методика досліджень. Експериментальні дослідження проводили впродовж 2007–2010 рр. на поголів'ї телиць української червоної молочної породи (УЧМ) в умовах КСП ім. А. В. Трофімова Овідіопольського району Одеської області. Були сформовані три групи телят (по 10 голів у кожній): контрольна та дві дослідні. Контрольні тварини вирощувалися за традиційною технологією прийнятою у господарстві.

Дослід проводили на телятах молочного періоду з метою визначення ефективності використання замітника незбираного молока «Йоостен мілк S 500» (1 дослідна) та раннього привчання їх до концентрованих кормів (2 дослідна) за схемою наведеною в таблиці 1.

1. Схема годівлі телиць

Складові раціону за 6-місячний період, кг/голову	Групи телиць		
	Контрольна	1-дослідна	2-дослідна
Незбиране молоко (НМ)	300	100	250
Збиране молоко (ЗМ)	500	-	370
Сухий ЗНМ «Йоостен мілк S 500»	-	62,3	-
Концентровані корми	223	223	259
Вік початку привчання до концентрованих кормів, діб	15	15	5

Замітник незбираного молока «Йоостен мілк S 500» містить: молочний продукт, соєво-протеїновий концентрат, пальмову олію, вітамінно-мінеральний премікс. Виробник: ТзОВ «Провімі», Львівська область, Яворівський район, с. Жорницька. Вартість 1 кг сухого ЗНМ – 0,80 грн.

Результати досліджень. На вирощування молодняка витрачають значну кількість молока, що є досить дорогавартісним засобом, який знижує рентабельність галузі. Альтернативою вирішення цієї проблеми є заміна дорогавартісних молочних кормів заміниками незбираного молока. При проведенні пошукових досліджень, в яких порівнювали різні замітники незбираного молока, нами були відмічені переваги ЗНМ «Йоостен мілк S 500» за такими критеріями: низька ціна, наявність у складі незамінних життєвоважливих амінокислот, мінеральних речовин, вітамінів А, Д і Е. Тоді як, такий

технологічний прийом, як раннє переведення телят на сухі корми сприяє не лише збільшенню поїдання цих кормів, але й дає змогу заощадити дорожчі молочні корми чи ЗНМ.

Наступним етапом роботи була розробка технологічного прийому, згідно з яким молодняк дослідної групи починали привчати до поїдання концентрованих кормів із 5-добового віку (2 -дослідна група).

Про ріст телиць української червоної молочної породи при застосуванні різних технологічних прийомів вирощування свідчить їх жива маса (табл. 2).

2. Динаміка живої маси телиць, кг

Вік, місяців	Контрольна група	1 дослідна група	2 дослідна група
	M±m	M±m	M±m
При народженні	28,10±0,28	28,0±0,26	27,90±0,28
3	92,0±0,49	96,50±0,65***	84,40±0,81
6	152,40±1,58	159,20±1,85*	148,90 ±1,41
12	250,20±1,78	260,40±2,61**	256,60±2,86
15	294,90±2,13	308,40±2,42	305,0±2,83
16	309,90±2,34	322,60±2,42	319,70±2,96
17	324,30±2,28	337,30±2,70	334,80±3,11
18	339,10±2,32	352,30±2,77**	349,80±3,05*

За результатами досліджень було встановлено, що телиці 1 дослідної мали вищу інтенсивні росту в усі вікові періоди, а телиці 2 дослідної групи починаючи з 12-місячного віку порівняно з телицями контрольної групи. Так, ця перевага становила в 12-місячному віці у телиць 1 дослідної групи 10,2 кг або 4,0 % ($P > 0,999$), а 2-ї – 6,4 кг або 2,6 % відповідно. Жива маса телиць дослідних груп наприкінці вирощування (у 18-місячному віці) теж була більша, порівняно з тваринами контрольної групи відповідно на 12,6 кг або 3,7 % ($P > 0,99$) у 1 дослідної та 10,1 кг або 3,0 % ($P > 0,95$) у 2-дослідної груп.

За стандартом породи телиць української червоної молочної породи можна перший раз осіменяти при досягненні ними 320 кг і більше. Цього показника вони досягли в різні вікові періоди (табл. 3). Так, при застосуванні ЗНМ 10,0 % телиць досягли господарської зрілості вже в 15 місяців, а при традиційній технології – тільки у 16-місячному віці. Телиць, які досягли господарської зрілості у 16-місячному віці, у дослідній групі було більше ніж в контрольній на 40,0 %. До 18-місячного віку всі телиці дослідної групи досягли господарської зрілості, а в контрольній – лише 60,0 %.

Отримані дані свідчать про позитивний вплив ЗНМ на ріст тварин, що пов'язано з його повноцінним складом, за вмістом незамінних амінокислот, вітамінів та мінеральних речовин, які найбільше потребує молодий організм.

3. Досягнення господарської зрілості телицями

Вік, міс.	Група					
	Контрольна		1 дослідна		2 дослідна	
	голів	% від загальної чисельності	голів	% від загальної чисельності	голів	% від загальної чисельності

15	-	-	1	10,0		-
16	1	10,0	5	50,0	5	50,0
17	5	50,0	4	40,0	5	50,0
18	4	40,0	-	-	-	-
Разом	10	100	10	100	10	100

А телята, які в ранньому віці недоотримували молоко та росли повільніше, мали здатність у подальшому компенсувати відставання в рості, так як їх травний апарат був краще підготований до дорослого типу травлення завдяки ранньому привчанням їх до концентрованих кормів. Це сприяло зростанню їх приростів та досягненню телицями господарської зрілості (за показником живої маси) дещо раніше, порівняно з тваринами, які були вирощені на молоці.

Дослідженнями доведено економічну доцільність застосування обґрунтованих технологічних прийомів при вирощуванні молодняку української червоної молочної породи. Так, економічний ефект від технологічного прийому уведення до раціону ЗНМ «Йоостен мілк S 500» є економічно доцільною і дає економічний ефект із розрахунку на 1 голову 114,40 грн; за використання раннього привчання телят до концентрованих кормів відповідно 92,18 грн.

Висновки

Застосування розроблених технологічних прийомів вирощування молодняку сприяє досягненню господарської зрілості телицями в 15-місячному віці, а за традиційною технологією – у 16-місячному віці, що в свою чергу скорочує витрати на їх вирощування. При цьому, у 16-місячному віці при застосуванні ЗНМ та привчанням телят до концентрованих кормів із 5-добового віку телиць, досягли господарської зрілості – 50,0 % телиць, що більше ніж у контрольних тварин на 40,0 %.

Література

1. Волков С.С. Причини і механізми зниження заплідненості корів та її корекція / С.С. Волков: Автореф. дис... канд. вет. наук: 16.00.07.// Харківський ЗВІ. Х., 1999. – 18 с.
2. Решетнікова Н.М. Керівництво по відтворенню стада молочної великої рогатої худоби / Н.М. Решетнікова, Н.А. Лазаренко. – М.: Агропромиздат, 2002. – 96 с.;
3. Сірацький Й. Правила вирощування високопродуктивного ремонтного молодняку / Й. Сірацький, Є. Федорович // Пропозиція. – 2000. – №7. – С. 70–71.
4. Шкурко Т.П. Продуктивне використання корів молочних порід / Т.П. Шкурко. – Монографія. Дніпропетровськ: ІМА Пресс, 2009. – 240 с.
5. Эйснер Ф.Ф. Племенная работа с молочным скотом / Ф.Ф. Эйснер. – М.: Агропромиздат, 1986. – 184 с.
6. Юхимчик С.К. Влияние пропусков половых циклов на функцию размножения и продуктивность коров / С.К. Юхимчик: Автореф. дис.. канд. вет. наук: 16.00.07.// Украинская сельскохозяйственная академия. К., 1975. – С. 3–9.

Гусятинская Е. А. **ВОЗРАСТ ДОСТИЖЕНИЯ ХОЗЯЙСТВЕННОЙ ЗРЕЛОСТИ ТЕЛКАМИ ПРИ РАЗНЫХ ТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ ПРИЁМАХ ВЫРАЩИВАНИЯ.** Изучен возраст достижения хозяйственной зрелости телками украинской красной молочной породы при использовании разных приёмов выращивания их в молочный период. Установлено, что телок, которых выращивали с использованием заменителя цельного молока (ЗЦМ) и при раннем приучении к поеданию концентрированных кормов в молочный период, более интенсивно росли по сравнению с ровесницами, которые были выращены по традиционной технологии и достигли хозяйственной зрелости в 15-16-месячном возрасте, что в свою очередь сокращает расходы на их выращивание. Так, при использовании ЗЦМ, из расчёта на 1 голову соответственно на 114,40 грн, а при использовании раннего приучения к поеданию концентрированных кормов соответственно на 92,18 грн.

Ключевые слова: телки, заменитель цельного молока, возраст, хозяйственная зрелость, живая масса, концентрированные корма.

Gusyatyńska O. **AGE FOR ACHIEVING ECONOMIC MATURITY OF HEIFERS AT VARIOUS TECHNOLOGICAL METHODS OF RAISING.** Age for achieving economic maturity of heifers' Ukrainian Red Dairy breed using different technological methods of raising in milk period had been studied. It was found that heifers that were raised and fed with substitute whole milk (SWM) and early accustomed to eat concentrated feed in milk period had higher intensity of growth compared with heifers of same age that were raised using traditional technology and they achieved economic maturity at 15-16 months of age that had reduced the cost of their maintenance. So, when using a milk replacer on 1 head respectively by 114,40 UAH and for the use of early accustomed of calves to eat concentrated feed by 92,18 UAH.

Keywords: heifers, substitute whole milk, age, economic maturity, live weight, concentrated feed.